

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 lutego 2016 roku, wydanym w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę 2 766,00 zł, Sąd Rejonowy w Kaliszu oddalił powództwo, sygn. akt V GC 1121/15 (wyrok k. 123, uzasadnienie k. 130-133).

Apelację od wyroku złożyła powódka zaskarżając go w całości.

Skarżąca zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c., mające wpływ na wynik sprawy, tj. na treść wydanego w sprawie orzeczenia poprzez nie wskazanie w uzasadnieniu wyroku podstawy prawnej rozstrzygnięcia, a w szczególności ustalenia faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz nie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 471 k.c. i art. 472 k.c. w zw. z art. 355 § 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do oceny zachowania adwokat M. K.-M. tylko w granicach winy umyślnej, bez zbadania czy zachowanie to może również stanowić nienależytą staranność w wykonywaniu zobowiązania w granicach winy nieumyślnej;

3. naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 233 k.p.c., mające wpływ na wynik sprawy, tj. na treść wydanego w sprawie orzeczenia poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na przyjęciu, że adwokat M. M. (2) wyrządziła powódce szkodę działaniem umyślnym przy zamiarze ewentualnym, podczas gdy jej działaniu nie można przypisać winy umyślnej, bowiem była ona przekonana o słuszności swojego stanowiska w sprawie i konsekwentnie dążyła do tego, aby jej stanowisko znalazło również odzwierciedlenie w orzeczeniu sądu;

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na wynik sprawy, tj. na treść wydanego w sprawie rozstrzygnięcia, polegający na pominięciu faktu, iż adwokat M. M. (2) dokonała szczegółowej analizy prawnej sprawy przeciwko(...), która to analiza doprowadziła do wniosku, iż sąd polski posiada jurysdykcję w sprawie, po czym na podstawie tej analizy podjęła decyzję o skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego.

Zarzucając powyższe Skarżąca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, tj. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 2 766,00 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od 13 września 2014 roku do dnia zapłaty;

2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przez Sądem I i II instancji;

ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego (apelacja k. 139-141).

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadnej oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na apelację k.150-153).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, choć nie wszystkie postawione w niej zarzuty są zasadne.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Zarzut ten mógłby okazać się skuteczny jedynie w sytuacji braku możliwości dokonania przez sąd odwoławczy kontroli instancyjnej zaskarżonego rozstrzygnięcia. Niemożność tam miałaby miejsce, gdyby sąd odwoławczy nie był w stanie dokonać oceny toku wyводу, który doprowadził sąd I instancji do wydania orzeczenia (por. orzeczenia: wyrok SA w Warszawie z 14.07.2015 r., VI ACa 1112/14; wyrok SA w Warszawie z dnia 26.05.2015 r., I ACa 1866/14; wyrok SA w Krakowie z 18.06.2015 r., I ACa 473/15). W ocenie Sądu Okręgowego sporządzone w niniejszej sprawie uzasadnienie wyroku, aczkolwiek nie wolne od wad, nie budzi wątpliwości co do sfery motywacyjnej Sądu Rejonowego i pozwala na poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli instancyjnej.

Istota sporu w przedmiotowej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia w pierwszej kolejności, przy niekwestionowanych przez strony w tym zakresie ustaleniach faktycznych, czy adwokat M. M. (2) wnosząc w dniu 17 stycznia 2014 roku do Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim pozew w sprawie I C 95/14, pomimo uzyskania niekorzystnego rozstrzygnięcia, tj. stwierdzenia braku jurysdykcji krajowej i odrzucenia pozwu w sprawie w I C 1668/13 tego Sądu (przy podobnym stanie faktycznym w obu sprawach), co nastąpiło postanowieniem Sądu wydanym na posiedzeniu jawnym w dniu 18 grudnia 2013 r., przewidywała możliwość i godziła się na stwierdzenie przez Sąd również w sprawie I C 95/14 braku jurysdykcji krajowej i odrzucenie pozwu. A także czy takiemu zachowaniu adwokat M. K.-M.-ubezpieczonej u pozwanego ubezpieczyciela można przypisać winę umyślną czy też niedochowanie należytej staranności w prowadzeniu spraw, przybierającej postać bądź lekkomyślności bądź niedbalstwa, co przesądziłoby o winie nieumyślnej.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji, jak trafnie zarzucił skarżący, adwokat M. K.-M. - ubezpieczonej - nie można przypisać winy umyślnej

z zamiarem ewentualnym, bowiem w okolicznościach niniejszej sprawy, w ocenie Sądu odwoławczego, niewątpliwym jest, iż była ona przekonana o słuszności swego poglądu prawnego w sprawie i konsekwentnie dążyła do tego, aby stanowisko to znalazło odzwierciedlenie w orzeczeniu sądu (wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim odrzucające pozew z powodu braku jurysdykcji krajowej).

Za zasadne należało uznać zarzucane w apelacji przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów (art. 233 k.p.c.), a także błędu w ustaleniach faktycznych. Z przeprowadzonego przed Sądem I instancji dowodu z zeznań świadka M. K.-M. jednoznacznie wynika, iż w chwili wytoczenia w imieniu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. powództwa przeciwko (...) była ona przekonana o zasadności roszczenia powódki i drogi sądowej oraz nie miała zamiaru wyrządzenia klientowi szkody (dowód z zeznań świadka k.119-120). Uznanie zatem przez Sąd Rejonowy, wbrew dowodowi z zeznań tego świadka, któremu Sąd ten nie odmówił mocy dowodowej, iż adwokat – ubezpieczona świadomie godziła się na wystąpienie skutków procesowych swoich działań w postaci stwierdzenia przez sąd braku jurysdykcji krajowej i odrzucenia pozwu w sprawie I C 95/14, wyrządzających powódce szkodę, które to uznanie doprowadziło w konsekwencji do przypisania jej winy umyślnej, było nieuprawnione. Działaniu ubezpieczonej, w ocenie Sądu Okręgowego, w przedmiotowym przypadku w żadnym razie nie można przypisać winy umyślnej.

Zasadnie Skarżący zarzucił w apelacji naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 471 k.c. i art. 472 k.c. w zw. z 355 § 2 k.c. Adwokat odpowiada wobec swego klienta na zasadzie winy (art. 471 i nast. k.c.) za wszelkie szkody pozostające w związku przyczynowym z jego działaniem w zakresie świadczenia pomocy prawnej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 marca 2012 r., sygn. akt V CSK 104/11: „Wobec braku szczególnych regulacji odpowiedzialności odnoszących się do kwalifikowanych pełnomocników w zakresie ich odpowiedzialności odszkodowawczej za nienależyte wykonanie zobowiązania wynikającego z łączącej go z mocodawcą umowy zlecenia obejmującej świadczenie pomocy prawnej polegającej na reprezentacji w postępowaniu sądowym, zastosowanie mają ogólne zasady odpowiedzialności odszkodowawczej za niewykonanie zobowiązań umownych przewidziane w art. 471 i nast. k.c., w tym także art. 472 w zw. z art. 355 § 2 k.c. wymagające od takiego pełnomocnika zachowania należytej staranności uwzględniającej zawodowy charakter prowadzonej działalności.”

W niniejszej sprawie zachowaniu ubezpieczonej polegającemu na wytoczeniu powództwa w sprawie I C 95/14, w sytuacji gdy w sprawie podobnej I C 1668/13, zapadło orzeczenie odrzucające pozew z powodu braku jurysdykcji krajowej, można przypisać wyłącznie brak należytej staranności w prowadzeniu sprawy i w konsekwencji podjęcie błędnych decyzji procesowych, co przesądza wyłącznie o winie nieumyślnej ubezpieczonej. W uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2012 r., w sprawie o sygn. akt I CSK 330/11, Sąd Najwyższy określił należytą staranność profesjonalnego pełnomocnika następująco: „Staranność taka zakłada znajomość prawa i aktualnych kierunków jego wykładni, w tym podejmowanie czynności procesowych o charakterze ostrożnościowym, uwzględniających występujące rozbieżności poglądów w doktrynie i orzecznictwie, informowanie mocodawcy o podejmowanych czynnościach i ich skutkach prawnych, a także związanym z nimi ryzykiem.”

Podkreślić przy tym należy, że samo powstanie szkody nie zawsze będzie implikować odpowiedzialność profesjonalnego pełnomocnika. To na poszkodowanym ciąży obowiązek wykazania związku przyczynowego pomiędzy działaniem lub zaniechaniem adwokata

a powstałą szkodą a także wartości tej szkody. W przedmiotowej sprawie okoliczności te nie były sporne między stronami. Pozwany ubezpieczyciel, jako następca prawny (...) S.A. z siedzibą w W., kwestionował przede wszystkim swoją odpowiedzialność z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej adwokatów z uwagi na wyrządzenie szkody umyślnie przez ubezpieczoną, co w myśl § 7 pkt 4 Umowy Generalnej w sprawie programu ubezpieczeniowego dla adwokatów zawartej w dniu 21 grudnia 2011 r. pomiędzy ubezpieczycielami: (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W., (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a ubezpieczającym (...) w W. wyłącza odpowiedzialność ubezpieczyciela - ubezpieczenie podstawowe nie obejmuje bowiem szkód wyrządzonych umyślnie przez ubezpieczonego (Umowa Generalna k. 63-76). Skoro ubezpieczona - adwokat M. M. (2), jak wcześniej uznano, działała w warunkach winy nieumyślnej, to ubezpieczyciel, który w dniu 17 stycznia 2014 roku (tj. w dniu wniesienia pozwu w sprawie I C 95/14) udzielał jej ochrony ubezpieczeniowej

w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej, ponosi odpowiedzialność za wyrządzoną przez nią szkodę powódce - (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. - w żądanej w pozwie kwocie 2 766 zł (2289 zł-opłata sądowa od pozwu w sprawie I C 95/14, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 460 zł - opłata sądowa od zażalenia na postanowienie odrzucające pozew w tej sprawie). Wskazać w tym miejscu należy, że postanowienia powołanego przez ubezpieczyciela w odpowiedzi na pozew porozumienia o koasekuracji, zawartego w dniu 23 kwietnia 2013 roku wyłącznie pomiędzy ubezpieczycielami, nie wywołują skutków prawnych wobec ubezpieczonej- adwokata, skoro nie nastąpiła zmiana powołanej wyżej Umowy Generalnej.

Z tych też wszystkich względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i uwzględniając art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w związku z § 1 i § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11.12.2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej adwokatów (Dz. U.

z 2003 nr 217, poz.2134) oraz powołaną wcześniej Umowę Generalną z dnia 21 grudnia 2011 roku zasądził od pozwanego ubezpieczyciela na rzecz powoda kwotę 2776 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 13.09.2014 r. O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c.

O kosztach procesu Sąd odwoławczy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zasądzając od pozwanego, jako strony przegrywającej, na rzecz powoda kwotę 717 zł tytułem ich zwrotu (100 zł – opłata sądowa od pozwu, 600 zł – koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika powoda, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasądzając od strony pozwanej, która przegrała apelację w całości, na rzecz powoda poniesione przez niego koszty postępowania apelacyjnego, tj. kwotę 700 zł, na którą składają się: 100 zł - opłata sądowa od apelacji oraz 600 zł - koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika powoda.

Wynagrodzenie pełnomocnika powoda w postępowaniu przed Sądem I instancji zostało ustalone na podstawie § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z

urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.), a w postępowaniu apelacyjnym na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości
w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).